Газета Верховної Ради України

Голос України

№ 22 (2269) ■ Субота, 5 лютого 2000 року ■ Ціна договірна

Влада-радам!

Незалежна профспілка гірників України провела пікетування під стінами Кабінету Міністрів. Учасники акції вимагали збільшення видатків на вугільну промисловість у держбюджеті-2000.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

■ *1657 р. Богдан Хмельницький офіційно повідомив трансільванського князя Юрія Ракоція про свою ідею воєнно-політичного союзу зі Швецією.*

■ *1921 р. Аргентина визнала УНР.*

■ *1956 р. На Ворошиловградському паровозобудівному заводі збудовано перший магістральний тепловоз «ТЕ-3».*

■ *1992 р. Україна встановила дипломатичні відносини з Королівством Норвегія.*

5 лютого

Згоди поки що не дійшли

Тривають переговори між представниками парламентської більшості і меншості. Ідеться про можливі шляхи виходу з парламентської кризи. Лунали такі пропозиції: домовитися й узгодити між сторонами кандидатури депутатів, один з яких відкриє пленарне засідання у вівторок. Ліві не заперечують проти внесення поправок до Регламенту і переобрання керівництва парламенту. Вони наполягають на тому, щоб більшість вислухала меншість. Після цього вони пропонують переголосувати питання з Регламенту і керівництва ВР. Можливо, за зачиненими для преси дверима. Однак згоди з цих проблем представники більшості і меншості не дійшли...

Проект бюджету передають до Верховної Ради

Про це заявив на засіданні узгоджувальної ради голів парламентських комітетів і фракцій Прем'єр-міністр України Віктор Ющенко. На цьому самому засіданні прийнято рішення, що координуватиме узгодження головного фінансового документа між депутатами і урядовцями Перший заступник Голови Верховної Ради Віктор Медведчук. Було обговорено й уточнено процедуру ухвалення держбюджету-2000.

У проекті, зокрема, передбачено повне погашення заборгованості з пенсій, а в разі ухвалення низки додаткових законопроектів уряд має намір повністю розрахуватися з бюджетниками із зарплати і соціальної сфери. Цей борг сягає 3 мільярдів гривень.

Тепер буде порядок

Президент України Леонід Кучма затвердив порядок розгляду пропозицій про участь країни у міжнародних миротворчих операціях. Визначено коло центральних органів виконавчої влади, що мають спеціалістів та матеріально-технічні ресурси, які можуть надавати необхідні для проведення міжнародних миротворчих операцій послуги. Якщо Президент прийме рішення про направлення миротворчого контингенту, а Верховна Рада схвалить його, то Міністерство закордонних справ негайно інформує про це Секретаріат ООН, секретаріати ОБСЄ, інші регіональні організації. Контроль за дотриманням термінів розгляду і внесення відповідних пропозицій здійснює МЗС.

Під час зустрічей головнокомандувача об'єднаних військ НАТО у Європі генерала Кларка, який прибуває в Київ 8 лютого, буде дано оцінку служби українського контингенту військ у Косово. Генсек НАТО Джордж Робертсон, який недавно побував в Україні, вважає досить позитивною нашу участь у миротворчих операціях.

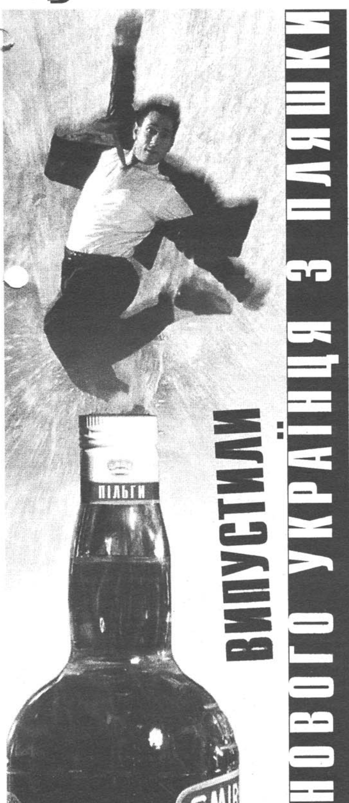

Врожай-2000

Посівна шукає спонсорів

Посівна кампанія, яка на півдні країни розпочнеться вже через 2—3 тижні, стане для уряду чи не першим серйозним випробуванням, перевіркою його дієздатності. Саме тому на нараді в Міністерстві аграрної політики, на яку Прем'єр-міністр Віктор Ющенко зібрав голів облдержадміністрацій, аби спільно окреслити стратегію розвитку АПК, здебільшого йшлося про стратегію весняно-польових робіт. Насамперед — хто кредитуватиме засів.

(Закінчення на 2-й стор.).

Президент України, як повідомляє «Інтерфакс», обстоює надання пільг спільним підприємствам, які інвестують виробничу сферу, а не торгують підакцизним товаром (нафтопродуктами, алкогольними та іншими виробами), вивозячи з країни прибутки.

Про це він заявив на засіданні Ради з національної безпеки та оборони, яке відбулося минулого четверга. За його словами, існуючими пільгами користувалися наші нові українці, а не держава. Тому він висловив надію, що з огляду на національні інтереси своє вирішальне слово щодо нинішнього стану з наданням пільг СП має сказати судова влада.

Колаж Миколи КОВАЛЕНКА.

Стихія

Штаб засідає над Тисою

Учора в Ужгороді під керівництвом міністра з надзвичайних ситуацій Василя Дурдинця розпочалося виїзне засідання урядового штабу з ліквідації наслідків катастрофічного паводку (листопад 1998 р.) в Закарпатській області. Робота штабу триватиме до 7 лютого. Планують розглянути хід будівництва та ремонту житла для потерпілих від повені.

Виробництво

«ЛАЗ» набирає обертів

Львівський автобусний завод «ЛАЗ» має намір 2000 року довести випуск до 1250 машин — майже на тисячу більше, ніж 1999-го.

Тільки в січні «ЛАЗ» реалізував 77 автобусів, а в лютому планowано скласти понад 100 машин.

Збільшення обсягів виробництва і реалізації автобусів зумовлено насамперед зростанням попиту на продукцію заводу в країнах СНД (переважно — в Росії). При цьому найбільший попит мають середньогабаритні автобуси ЛАЗ-695Н.

Виробничі потужності заводу розраховано на випуск 7700 автобусів щорік, однак 1999 року вони були практично не завантажені.

Нині «ЛАЗ» розробив план розвитку підприємства, спрямований на зниження собівартості продукції і підвищення її конкурентоспроможності, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

Лист на першу сторінку

Шапку по колу?

В одній з газет прочитала заклик підприємців однієї фірми скинутися всім громадянам України по 10—15 гривень і розрахуватися з МВФ. Який цинізм! Хто й як використав сотні мільйонів доларів фонду за роки незалежності? Коли я отримаю цю відповідь від самого Президента, тоді подумаю, чи допомагати державі, яка не допомагала мені. Хотілося б знати також і про те, як «працюють» на Україну інші кредити, за які розплачуватимуться онуки.

Марія ГНЄДАЧ.

Бердянськ.

■ *Сьогодні від енергосистеми України має бути відключено 5-й блок Запорізької атомної станції.*

■ *Працівники управління СБУ у Харківській області затримали двох контрабандистів за спробу вивезти за кордон ікони.*

■ *Сьогодні Рівненська обласна філармонія, очолювана Святославом Мельничуком, відзначає своє 60-річчя.*

■ *У київських школах з 7 лютого відміняється карантин, що був викликаний епідемією грипу.*

P. S.

У проекті держбюджету – повне погашення заборгованості з пенсій

У номер

Сімферополь

Сядьмо, поговорімо

Верховна Рада Криму визнала роботу Ради міністрів автономії незадовільною. За це рішення 1 лютого на засіданні позачергової сесії парламенту, на якому обговорювався звіт про діяльність уряду, проголосував 51 депутат з 52 тих, хто взяв участь у голосуванні (загалом у ВР АРК — 100 депутатів). Парламент доручив Раді міністрів доповісти про усунення недоліків у роботі у березні 2000 року.

Голова Ради міністрів Криму Сергій Куніцин назвав результати позачергової сесії кримського парламенту «політичною розправою над опозицією». На його думку, причиною парламентської кризи у Криму стали нетерпимість керівництва парламенту до інших думок, принципові розбіжності у поглядах депутатів на приватизацію і форми власності. С. Куніцин вважає, що фракціям Верховної Ради слід сісти за стіл переговорів.

Київ

Мін'юст не заперечує

Уже 20 регіональних осередків партії «Молода Україна» висловили довіру новому її керівникові Анатолію Голубченку. Після позачергового з'їзду партії, який відбувся 17 грудня минулого року, молодоукраїнці з регіонів виявили бажання працювати на перспективу і внесли деякі зміни і доповнення до статуту, а Міністерство юстиції погодилося зі змінами в партії. Однак у пресі почали з'являтися міркування щодо того, яка зі сторін є «справжньою» «Молодою Україною»? Для прояснення ситуації в партії голови 20 регіональних осередків заявили, що партія визнає своїм керівником А. Голубченка. Молодоукраїнці кажуть, що навряд чи можна назвати розколом ситуацію, коли партія просто переобрала свого керівника.

Уточнення

У «Голосі України» від 18 січня ц. р. було надруковано інформацію про те, що «в Ужгороді викрито касирів Закарпатської філії «Промінвестбанку», які протягом 1999 року вкрали 67 тисяч гривень, одержаних від населення за спожитий газ». Після цього «Промінвестбанк» звернувся до редакції з проханням спростувати цю інформацію, оскільки вона не достовірна. Додаткова перевірка нашого власного кореспондента в Закарпатській області показала, що гроші в сумі 67 тис. грн. були справді викрадені касирами Закарпатської філії, але не «Промінвестбанку», а «Правексбанку».

Разом з тим редакція повідомляє, що інформація, яка вийшла в газеті 18 січня ц. р., була надрукована за оперативними зведеннями, що надійшли до МВС України 16 січня ц. р. Просимо вибачення у «Промінвестбанку» за прикру помилку.

Ще один бідний музей?

Озвучена недавно представником Президента у Верховній Раді Р. Безсмертним ідея влаштувати в будинку парламенту музей навряд чи порадувала музейників. Бо музеї і без того бідні: де стеля падає, де фонди підтоплені, де нема чим платити охороні. На тій самій столичній вулиці Грушевського, де й парламент, є Національний художній музей. Дах протікає, і музейники переставляють картини туди-сюди, щоб на них не капало. Старий парламент — ще не музей. Оцей знімок зроблено щойно саме там: з даху впала бурулька й попсувала чиюсь машину. І це нині, коли там є кому прибирати й підмітати! А що буде, коли влаштують музей? А от що: одразу уріжуть фінансування, і тоді не те що на екскурсії ходити, а й гуляти попід будинком стане небезпечно. Ну, в кращому разі, зачинять на довгорічний ремонт. Отож, мабуть, хай буде, як є, до кращих часів.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Постанова Верховної Ради України

Про обрання голів комітетів Верховної Ради України чотирнадцятого скликання та голови Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації

Відповідно до статті 89 Конституції України Верховна Рада України **постановляє:**

1. Обрати головами комітетів Верховної Ради України чотирнадцятого скликання таких народних депутатів України:

Головою Комітету Верховної Ради України з питань правової політики — **ЗАДОРОЖНЬОГО** Олександра Вікторовича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування — **ЮФФЕ** Юлія Яковича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та праці — **ГОШОВСЬКУ** Валентину Андріївну;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань охорони здоров'я, материнства та дитинства — **ЧЕРНЕНКА** Віталія Григоровича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань молодіжної політики, фізичної культури, спорту і туризму — **БОРЗОВА** Валерія Пилиповича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань науки і освіти — **ФІЛІПЧУКА** Георгія Георгійовича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань культури і духовності — **ТАНЮКА** Леоніда (Леся) Степановича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань економічної політики, управління народним господарством, власності та інвестицій — КОСТУСЄВА Олексія Олексійовича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань бюджету — **ТУРЧИНОВА** Олександра Валентиновича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності — **АЛЬОШИНА** Валерія Борисовича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики і підприємництва — **БРОДСЬКОГО** Михайла Юрійовича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки — **ГУДИМУ** Олександра Миколайовича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань будівництва, транспорту і зв'язку — **КРУКА** Юрія Борисовича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин — **ВАЩУК** Катерину Тимофіївну;

Головою Комітету Верховної Ради України у закордонних справах — **ОСТАША** Ігоря Івановича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи — **САМОЙЛЕНКА** Юрія Івановича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності — **БІЛАСА** Івана Григоровича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією — **КАРМАЗІНА** Юрія Анатолійовича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони — **АНДРЕСЮКА** Бориса Павловича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України — **ОМЕЛІЧА** Віктора Семеновича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова та інформації — **ЗІНЧЕНКА** Олександра Олексійовича;

Головою Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин — **УДОВЕНКА** Геннадія Йосиповича;

Головою Комітету Верховної Ради України у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів — **СУШКЕВИЧА** Валерія Михайловича;

Головою Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації — **РЯБЧЕНКА** Олександра Володимировича.

2. Визнати такою, що втратила чинність, Постанову Верховної Ради України від 10 липня 1998 року «Про обрання голів комітетів Верховної Ради України чотирнадцятого скликання».

Ця постанова набирає чинності з часу її прийняття.

Голова Верховної Ради України І. ПЛЮЩ.

м. Київ, 1 лютого 2000 року.
№1417-XIV.

Врожай-2000

Посівна шукає спонсорів

(Початок на 1-й стор.).

Держава, повідомив міністр аграрної політики Іван Кириленко, посівну фінансово не потягне. Передбачено виділити селу 300 млн. бюджетних гривень. Ці гроші, щоб заохотити селян співпрацювати з комерційними банками, вирішено спрямувати на п'ятдесятивідсоткову компенсацію землеробам банківських кредитних ставок. У такий спосіб планується залучити 1,6 млрд. грн., зокрема 600—700 мільйонів на посівну. Решту грошей уряд настійно порекомендував головам облдержадміністрацій пошукати в місцевих бюджетах і як ніколи активно підключати до битви за врожай комерційні структури. Зробити останнє буде складно. Аграрники винні бізнесменам 7,6 млрд. грн. Якщо фінансові «хвости» селян перед державою — а це 6,1 млрд. грн. — можна без ускладнень частково списати та реструктуризувати, про що й було заявлено, то для розв'язання проблеми комерційної заборгованості, політичної волі замало. Віктор Ющенко закликав керівників областей: «Збирайте підприємців і домовляйтеся про реструктуризацію! Кляніться, що борги ми шануємо і зобов'язуємося їх повернути... Кожен глава держадміністрації головою відповідає за ситуацію в регіоні».

Про те, що голови полетять уже незабаром, можна казати з великою вірогідністю: близько півтора мільйона гектарів озимини доведеться пересівати та підсівати. За підрахунками, разом з веснооранкою, необхідно обробити 22 млн. га., що обійдеться у 2,2 млрд. грн.

Галина КВІТКА.

«Золота курка» на глиноземі

Чий прапор майорітиме над Миколаївським глиноземним заводом?

Парадокси

Незабаром виповниться 20 років, як на пустельному березі Дніпро-Бузького лиману під Миколаєвом за допомогою французьких фірм було збудовано найбільший в Європі глиноземний комбінат.

Широкому загалу завод став відомий лише у середині 90-х років у зв'язку з його приватизацією. Вже зараз процес приватизації МГЗ можна вважати чи не найдраматичнішою сторінкою наших економічних реформ, проте, судячи з усього, до її фіналу ще досить далеко.

Глиноземне роздержавлення, яке у багатьох чомусь асоціюється зі словом «прихватизація», відбиває і здобутки, і втрати українських реформ. Але, мабуть, ніде в Україні не знайдемо такого шаленого зіткнення економічних інтересів держави, іноземних компаній, кланів та окремих осіб, як навколо МГЗ. Причому з усіх учасників миколаївської драми держава, на жаль, досі займала найменш активну позицію. На приватизації заводу вже збагатилися великі компанії, окремі родини та особи, а держава поки що зазнавала матеріальних та моральних збитків. Приватизація МГЗ йшла, здається, в інтересах деяких іноземних та вітчизняних компаній, а також окремих осіб — але не в інтересах держави.

То, може, досить нам гадати, якій з іноземних груп вигідніше продати цей унікальний завод, а залишити його у власності держави та спільними зусиллями витягти з складного та одіозного становища? Тим більше, є плани розвитку підприємства, розроблені самими миколаївцями.

Велике майбутнє «золотої курки»

Перспективи цього унікального для України підприємства дійсно вражають. Ще й зараз, маючи майже наполовину спрацьовані основні виробничі фонди, МГЗ на 40% формує бюджет Миколаївської області, а його персонал має найвищу в регіоні зарплату. Проектну потужність заводу в 1 млн. т глинозему на рік технічно нескладно збільшити — аби гроші. Розроблено проект будівництва власного алюмінієвого заводу на МГЗ (хіба не потрібний свій крилатий метал українському машинобудуванню?), а також об'єднання глиноземного в холдинг разом із Запорізьким алюмінієвим комбінатом.

Нереалізоване багатство МГЗ — так звані червоні шлами, тобто відходи алюмонових бокситів. На МГЗ є проект переробки цього золотого сміття — із шламів, виявляється, можна видобувати рідкісні та рідкісноземельні метали, деякі з яких цінуються у світі нарівні з золотом. Не кажучи вже про те, що з червоних шламів можна робити мінеральні добрива, сировину для металургії та будівельні матеріали.

На базі МГЗ і належних йому морського порту та залізничної станції можна створити промислово-транспортний комплекс, здатний змінити індустріальне обличчя півдня України й дати поштовх розвитку всієї вітчизняної економіки. Тож можна цілком погодитися зі словами Президента України Леоніда Кучми про те, що МГЗ — це курка, яка повинна нести золоті яйця.

Луна сибірської війни

Такий ласий шмат колишньої загальнорадянської власності, як МГЗ, звичайно, не міг пройти поза увагою російських промисловців — тим більше, що завод і будувався як сировинна база для сибірських алюмкомбінатів (до речі, він і досі забезпечує 20% їхньої потреби у глиноземі).

Тож коли переділ російського алюмінієвого ринку, який увійшов в історію як війна конкурентів, було в основному завершено, погляди російської алюмінієвої буржуазії звернулися до іншого кінця пострадянського простору. Кожна зі сторін великої алюмінієвої війни — група офшорних компаній з російсько-британським капіталом «Транс Уорлд Груп» (TWG) та корпорація «Сибірський алюміній» —розгорнули енергійні дії, щоб установити контроль над МГЗ та перетворити його на сировинний придаток російської алюмінієвої галузі. Суперництво цих гігантів за владу над заводом принесло в Україну набір неординарних методів: економічну блокаду підприємства, спроби тиску на уряд і навіть, подейкують, підкуп урядовців, захоплення та блокування офісів, боротьбу за акції з підключенням кримінальних елементів. Цих прийомів українська економіка досі не знала.

(Закінчення на 6-й стор.).

Усе найкраще — доньці

Мадонна переселяється до Лондона разом зі своєю трирічною дочкою Лурдес. Особняк уже куплено. Зірка заплатила за нього майже три мільйони доларів. А ще Мадонна мріє в майбутньому віддати Лурдес до французької школи Шарля де Голя, що в кварталі Саус Кенсінгтон. Схоже, співачка має намір зробити зі своєї дочки справжню європейку.

Фото журналу «Парі-матч».

Австралійський факел буде схожий на бумеранг

Увесь нинішній рік в Австралії пройде під знаком підготовки і проведення Олімпіади-2000. 15 вересня на стадіоні Хомбуш-Бей у Сіднеї буде запалено олімпійський вогонь. Ім'я людини, яку удостоєно такої честі, поки що тримається в таємниці. Проте днями організатори ігор оголосили імена... 5000 найдостойніших австралійців, які братимуть участь в офіційній факельній естафеті перед відкриттям ігор. У конкурсі міг брати участь будь-хто з громадян Австралії, якщо йому виповнилося... 12 років. Загалом було подано близько 43 тисяч заявок.

Отож розпочне 100-денну естафету 28-річна олімпійська медалістка Нова Періс-Нібоун, котра представляє австралійських аборигенів. Старійшин представлятиме найстаріша людина країни на ім'я Джек Локетт, якому виповнилося 109 років... Організатори прагнули, щоб серед учасників естафети були посланці практично всіх національних груп Австралії. Частину місць зарезервовано за самими олімпійцями та спонсорами, а також добровольцями, які допомагали в організації ігор.

Як повідомляє ІТАР-ТАКС, для урочистого відкриття виготовлено 12 тис. факелів. Після естафети всі вони надійдуть у продаж. Учасники естафети зможуть їх придбати приблизно за 300 австралійських доларів, що за нинішнім курсом становить близько 190 доларів США. Оскільки учасників естафети лише 5000, очевидно, деяка частина факелів надійде до магазинів. Звісно, за більш високою ціною.

І ще трохи про дизайн факела. Завдовжки 72 см і вагою до 1 кг, він схожий на бумеранг. Зроблений він з нержавіючої сталі та алюмінію і містить у собі ємність із паливом з пропану та бутану. Полум'я заввишки близько 30 см зможе горіти протягом 20 хвилин. Організатори обіцяють, що вогонь не зможуть загасити ані дощ, ані вітер.

Генерали інформаційної війни

Вони обоє майже одного віку, обоє ерудовані та мають іскрометне почуття гумору. Їм притаманні залізна витримка та бездоганні манери. Безперечно, весь цей джентльменський набір надто до вподоби жінкам, яких чимало серед їхніх слухачів в аудиторії. Але головне — і це велика рідкість у їхній професії — вони самі без прив'язки до того, кого представляють, непересічні особистості.

Ідеться про двох із величезної армії прес-секретарів — про колишнього прес-секретаря президента Росії, нині помічника в. о. президента у роботі з пресою Сергія Ястржембського та про помічника колишнього держсекретаря НАТО, нині експерта альянсу Джеймі Шеа. Окрім усього вищезазначеного, їх поєднує вміння інформації про війну надати потрібну політикам і вкрай зрозумілу для журналістів форму. Вони (один ще зовсім недавно, а інший нині) працюють як «інформаційний трансформер» того, що відбувається на арені воєнних дій насправді, на те, як про це треба сказати.

Якщо росіянина Сергія Ястржембського знають багато хто в СНД, то американець Джеймі Шеа так само популярний серед обивателів Європи і США. Ще до косовської операції на зустріч з українських журналістами у штаб-квартирі НАТО Джеймі, підкреслюючи належність до великої нації, приходив не з папірцями, а зі своєю баночкою кока-коли. І починав брифінг з відкривання цієї банки зі словами: «О, зараз я весь обіллюся і ми разом посміємося».

Перемога в інформаційній війні — запорука перемоги у війні справжній. А точніше кажучи — це найважливіша частина справжньої війни. До речі, інформаційний двобій у попередній чеченській операції РФ програла начисто. На часі виправляти помилки. Вибір Путіна випав на людину із «залізними» нервами й дипломатичним досвідом. Пригадується, як під час кишинівського саміту СНД, коли лідери Співдружності, образно кажучи, закидали Єльцина гнилими помідорами, звинувачуючи Росію в усіх негараздах, прес-секретар президента вийшов до журналістів і по-дружньому пояснив: «У залі все гаразд, а через півгодини я вийду і прокоментую». Замість нього тоді за три години вийшов Ельцин. І прокоментував...

Пізніше, коли Ястржембський, чесно дивлячись в очі журналістам, переконував увесь світ у чудовому здоров'ї Бориса Єльцина, Джеймі Шеа щодня проводив брифінги у штаб-квартирі НАТО в Брюсселі, де життєствердно розповідав, як альянс абсолютно безкровно перемагає Мілошевича. Їм вірили. Та не всі.

Брифінги НАТО під час косовської війни стали бенефісом прес-секретаря Хав'єра Солани: ось Джеймі бадьорий та сяючий заплигує на трибуну, потім з примовками робить огляд минулого дня війни, широким жестом пропонує одному з генералів проаналізувати вибухи на екрані й, нарешті, радісно надає можливість ставити запитання: «Будь ласка, Джонні!.. А тепер твоє запитання, Фреде!.. Ви сьогодні така чарівна, Барбаро, запитуйте!» Прес-конференція завершується, і юрба журналістів виходить слідом за ним. Він, як завжди, доброзичливий і відповідає на всі запитання, хоча іноді й робить вигляд, що погано розуміє їх...

Про специфіку ведення інформаційної битви НАТО під час війни з Югославією повідомив минулого тижня німецьким журналістам у Дрездені «рупор війни» Джеймі Шеа. Критику у власних ЗМІ Джеймі Шеа пояснює тим фактом, що «ведення абсолютно чистих воєн просто неможливе — завжди є жертви серед мирного населення». І «хоча» під час проведених 25 тис. ракетно-бомбових ударів по цілях на території СРЮ припустилися «лише 60 помилок», саме невдачі були на перших шпальтах газет.

Джеймі Шеа назвав безпідставними звинувачення в тому, що він навмисне перекручував справжній стан справ. «Я завжди діяв чесно й казав правду, — запевнив Шеа. — Щоправда, не завжди сам мав повну інформацію. Тому іноді доводилося самому перетворюватися на репортера і дізнаватися щодо ситуації в Косово».

Тепер черга його колеги Ястржембського перетворюватися на репортера. Він уже замінив білу сорочку і краватку на демократичний светр і камуфляжну куртку. І якщо раніше вся Росія вірила, що рукостискання Бориса Миколайовича міцніше міцного, то нині готова повірити у швидке закінчення «зачисток», у війну чеченців проти самих себе і навіть у здавання в полон росіянам. І якщо хтось порівняє інформацію з вуст Ястржембського з відомостями, скажімо, Рейтер, то на них чекає велике розчарування.

Але хто такий цей Рейтер?! На жаль, існує ще й НТВ із «дрібницями» на кшалт інтерв'ю з хлопцями, які дивом уціліли: «Лише своїх «двохсотих» ми винесли більше десяти, а обстріляли цілий конвой. По телевізору сказали, що того дня загинуло четверо. Наші плювалися прямо в екран».

Тепер Ястржембський має вправно лавірувати, аби докорінно змінити інформаційну ситуацію. До того ж у силовиків і журналістів нагромадилося один до одного чимало претензій. Є навіть поширений військовий жарт: «А що роблять журналісти у нашому прес-центрі?»...

Яна СТАДІЛЬНА.

Люди й події

Тримайсь, Європо!

Фінансова оборудка ХДС спричинила зниження популярності цієї німецької партії. Їхній рейтинг різко впав. Щодня стають відомі все нові подробиці скандалу. «Нині хитається лише республіка, якщо копнете глибше — захитається вся Європа», — відповів колишній бухгалтер ХДС Хорст Вайрух на вимогу нинішніх лідерів ХДС розповісти все відоме йому про «чорну касу» ХДС. Головне запитання: навіщо бухгалтер так часто їздив до Швейцарії? У нашій країні такі риторичні запитання вже не ставлять.

Упіймали чи ні?

Корабель ВМС США затримав у Перській затоці російський танкер за підозрою у перевезенні нафти з Іраку, попри міжнародні санкції. Представник США заявив, що чорну рідину передано на аналіз з метою встановити її походження. (Росія б'є себе у груди, запевняючи, що це мазут). США вже неодноразово висловлювали РФ протести з приводу начебто контрабанди нафти. Невже їм удалося спіймати Москву на гарячому? Інша річ Україна. Ми цивілізовано вимагаємо скасування санкцій, хочемо співпрацювати з Багдадом, а зухвалі росіяни тягають чорне золото у нашого потенційного партнера.

Червоношкірий Йорик

Не знаю, як здавати аналізи, а брати аналізи американці, очевидно, дуже полюбляють. Крім аналізу нафти з російського танкера, уряд США видав розпорядження провести ДНК-аналіз скелета древньої людини, відомої як Кенневікська, аби вирішити суперечку щодо її етнічної належності. Череп дуже нагадує європейський. Як бути з твердженнями індіанців про те, що вони — правічні мешканці Північної Америки? Міністерство внутрішніх справ США вже оголосило його індіанцем... Про всяк випадок.

МОЗ попереджає, а конституція захищає

Міністерство охорони здоров'я Японії пішло значно далі, аніж МОЗ України. Якщо наше лише письмово загрожує курцям, то японське вирішило не панькатися і скоротити їх кількість наполовину. І хоча йшлося не про фізичне усунення кожного третього японця, на захист димокурного населення Японії піднялися її народні обранці. Річ у тім, що МОЗ повідомленням про сто тисяч померлих внаслідок куріння на рік не обмежився і запропонував підвищити податки на сигарети та заборонити їх рекламувати. А депутати заявили, що порушення свободи вибору суперечить конституції.

Не сипте сіль

Екс-прем'єр Латвії Віліс Кріштопанс тепер хоче залишити й парламент. Він піде з політики в бізнес. Уразливий Кріштопанс вважає помилкою погіршення відносин Риги і Москви: «У Росії багато проблем, вона їх бачить краще за нас, навіщо сипати сіль на рани». А нинішній прем'єр Шкеле тільки те й робить, заявляючи: «Поки в Росії при владі чекісти, там нічого хорошого не буде»... І справді, невже Росія сама не знає, хто стоїть біля керма? Не скоро, мабуть, колишні брати по СРСР позбудуться звички провінціально підказувати.

Ястржембський обіцяв надалі акредитовувати західних журналістів у Чечні

ХХ століття: українські акценти

1941 — 1950

№ 16

Книга, яка м… застерегти лю…

«Нам нема коли панькатись»

«Людина — це найвеличніша з усіх істот. Людина — найнещасніша з усіх істот. Людина — найпідліша з усіх істот.

Як тяжко з цих трьох рубрик вибирати першу для доведення прикладом», — ті слова взяті з роману «Сад Гетсиманський». З твору, який, без перебільшення, став знаковим в українській літературі — справжнім вироком тоталітарній системі. Принагідно зауважимо, що «Архіпелаг ГУЛАГ» О. Солженіцина написаний майже на два десятиліття пізніше.

Іван Багряний показує страхіття слідства, через криваві кола якого пройшли мільйони наших співвітчизників у сталінських катівнях, отой конвеєр допитів, якого не витримували навіть мужні борці з царським режимом, герої громадянської війни. Бо такою була політична орієнтація «будівничих нової доби», такою була філософія охлосу, який захопив владу. «Не розраховуйте ні на яке милосердя, бо людина є пшик. Ви жорстоко помиляєтеся, якщо думаєте, що з вами хтось тут буде панькатися. Нам нема коли панькатись. Вас —і не тільки вас персонально, а всіх там, — тут роздавлять, як муху, і ніхто не жалітиме. І оком не змигне. В СРСР людей вистачить!» — таким було мислення підручних сталінської диктатури, які «робили ганчірку» з підозрюваного, перетворювали невинних людей на «ворогів народу» і в ліпшому разі поповнювали ними мільйонне юрбисько рабів у концтаборах.

У романі справді багато автобіографічного. Адже Іван Багряний не з чужих слів знав, що таке конвеєр у слідчому ізоляторі і як почуває себе людина в «єжових рукавицях» — сам пройшов через ці кола пекла і дивом зостався живий. Та не варто ототожнювати головного героя Андрія Чумака з самим автором. Бо «Сад Гетсиманський» — явище доволі специфічне в українській літературі. То, як зазначив літературознавець Г. Костюк, симбіоз «сюжетного твору й мемуарного репортажу». Отож у письменникові борються дві стихії — розкута творча уява, з одного боку, і переобтяженість надмірними деталями з власної тюремної «практики» — з другого. Відчувається намагання автора зберегти автентичність оповіді, але водночас і створити нову реальність — естетичну.

І все-таки людина — найвеличніша з усіх істот. І коли вона живе вірою і правдою, коли закорінена душею в рідну землю, коли шанує звичаї своїх батьків, тоді жодне зло не може взяти над нею верх. По суті, таку особистість в образі Андрія Чумака і подає нам за взірець автор «Саду Гетсиманського».

Прислухаємось до застережень і побажань Івана Багряного. Вони аж ніяк не втратили актуальності.

Незгасна віра в людину, в свій народ

Та ось біда: і сам автор, і видавництво з такою промовистою назвою перебували далеко від рідної землі. Аж за двома кордонами, як за двома глухими замками. Точніше — на чужині, у вигнанні. У німецькому містечку Новий Ульм, що на Дунаї. І, на перший погляд, можливо, тільки ця неспокійна річка, здавна оспівана українським народом, отже, й духовно споріднена з ним, зв'язувала Багряного — в переносному і в прямому розумінні — з Батьківщиною, з Україною.

На титульній сторінці роману «Сад Гетсиманський» стояло вельми важливе застереження автора: «Всі прізвища в цій книзі, як то прізвища всіх без винятку, змальованих тут, працівників НКВД та тюремної адміністрації, а також усі прізвища в'язнів (за винятком лише кількох змінених), — є правдиві».

Не приховував свого прізвища і він, Багряний. Уже на той час добре відомий в еміграції (і не лише в еміграції, адже Багряного знали, за ним полювали ті ж таки енкаведисти з Москви і з Києва) політичний діяч і письменник. Власне, його прізвище стало популярним іще 1946 року, в розпал репатріації. Саме тоді і з'явився памфлет І. Багряного «Чому я не хочу вертатись до СРСР?» Написана протягом доби в холодний кухні табірного бараку, невелика — розміром з долоню, на 38 сторінок, — ця книжечка вперше дала переконливу відповідь на поставлене сакраментальне запитання, піднявши з колін і вселивши почуття гідності в серця вчорашніх утікачів із Совєтської імперії, заляканих, переслідуваних і тут, на чужині. Відтак, коли представники військової, зокрема, американської адміністрації, що за Потсдамською угодою тісно співпрацювали з совєтською репатріаційною комісією, запитували про національність, здавалося б, звичайна брошура була для кожного з них, десятків і сотень тисяч українців, чимось на взірець паспорта. Ба більше — своєрідною охоронною грамотою: «Нам світ може не повірити! Добре! То нехай нам влаштують суд. Нехай нас судять, але в Європі, перед лицем цілого світу. Нехай нас обвинувачують в чому хочуть, але нехай нас судять представники цивілізованого світу (...) Але на такий суд Сталін не піде!»

Цей нищівний документ, одразу ж перекладений іншими мовами — англійською, французькою, іспанською —безумовно, мав свій вплив на свідомість усього західного світу.

Іван Багряний САД ГЕТСИМАНСЬКИЙ

Уперше роман І. Багряного видрукували в Україні окремою книгою у 1991 році

І ось услід за ним — нова, фундаментальна книга — «Сад Гетсиманський»! Щодо обсягу — 560 сторінок. А щодо змісту... Який фоліант зміг би вмістити стільки праведного болю за долю багатомільйонного рідного народу, розташованого в самісінькому центрі Європи і винищуваного протягом століть, а надто ж в останні, більшовицькі десятиліття з такою методичною послідовністю, з таким сатанинським завзяттям, за мовчазного потурання всієї світової спільноти.

Вражаюча переконливість роману «Сад Гетсиманський», на наш погляд, не тільки в майстерному зображенні потужної сталінської машини свавілля, деспотії та беззаконня, яка нищила людину морально й фізично (на що вказували інші дослідники); не в докладних описах тюремного побуту, допитів і тортур (хоч ці проникливі, з документальною точністю описи й засвідчили, що твір значною мірою —автобіографічний); навіть не в протистоянні силам зла могутнього, майже фантастичного духу та волі, що не дають зламатися в'язневі просто-таки в нелюдських умовах. Ні! Усе це було б, мабуть, не таким викривальним і дошкульним, якби письменник не дійшов (при тому — першим оручи цю тернисту ниву!) простого й водночас геніального висновку, даного вустами того ж таки, катованого садистами, головного героя роману Андрія Чумака:

«Один — то може бути ворог народу. Два — може бути. Сто — може бути. Тисяча — також може бути. Але сотні тисяч! Але мільйони!! То вже не вороги народу. *То є народ. Народ* (розрядка Багряного. — **О. Ш.**) Ви розумієте? Чи ви не знаєте математики? *То народ!*»

Вчитаймося в ці слова сьогодні. І вдумаймося в них.

«Великий, вопіющий і страшний документ»

А що ж навколишній світ? Як на це реагує він? Чи помудрішав, чи подобрішав? Чи прислухався до застережень українського письменника?

Узагалі Багряний, як мислитель, дуже точно, майже афористично формулював те, що хотів сказати світові. Так, в іншому його романі — «Людина біжить над прірвою», написаному в 1948-1949 роках, але виданому вже посмертно, приматом філософського думання стала людина як одиниця, як частка народу. Саме та, важлива, сказати б, атомарна, елементарна частка, з якої і складається жива речовина будь-якого етносу. Чи може індивід почуватися вільним, допоки підневільним, упослідженим, переслідуваним є його народ? *Людина біжить над прірвою*... Тому-то ця, втілена в яскравий художній образ, багрянівська теорія універсальної демократії, незалежно від того, чи знали про її автора, і стала основою мислення та соціальної перебудови країн повоєнної Європи. А в Східній, зокрема, в колишній Чехо-Словаччині, пізніше було зроблено спробу побудувати «соціалізм з людським обличчям», одразу ж розчавлений совєтськими танками.

Не випадкове тут і запитан…

Тільки-но роман «Сад Ге… шов з друку, автор надіслав й… ві, творами якого захоплював… ній Охтирці на Сумщині. Але… колишній прем'єр уряду УНР… в еміграції — у Франції. Звід… ка», не зволікаючи, відповів а… коли не листувалися і осо… «Вельмишановний Іване Пав… сибі Вам за присилку книги… великий, вопіющий і страшни… хотів би Вас запитати: чи р… що-небудь для оголошення… ред світовою опінією? Чи ро… переклад її на чужинні мови… сила моя буде, для Ва… вел… тини».

Винниченко добре усвідом… жить перекласти книгу украї… б однією з провідних європе… таку книгу, як «Сад Гетсиман…

Мине цілий десяток літ… праці, нещадної політичної бо… лікарняних палатах з власни… після поневіряння в совєтськ… був тяжко хворий), поки нар… свого молодшого друга, теж… що опікувався долею книги, … 6 квітня 1961 року напише:

«Я аж сам не вірю, що книж… на ось лежить у мене на сто… наших умовах, та ще у Франц… рожім кільці (більшовики, … кость, совєтська агентура й … ресовання французького ви… письменником — це рі…оди… цузькій дійсності, де вороги… українське ім'я ототожнювал… «антисемітом», «дикуном»...».

А переклав роман відоми… тичний і громадський діяч…

DU MEME AUTEUR

AUX LIMITES DE L'INTERDIT (Recueil de poésie). Edition soviétique. Kiev, 1927 (en ukrainien).

SKELKAS. Roman historique. Edition soviétique. Kharkov, 1930 (en ukrainien).

AVE MARIA. Poème. Kiev, 1929 (en ukrainien).

CEUX QUI CAPTURENT LES TIGRES. Roman (Premier prix de littérature ukrainienne). Cracovie (en ukrainien). Traduit en anglais et édité chez San Martin Press, à New-York; chez Macmillan, à Londres; chez Burns, à Toronto. En hollandais (livre de poche), chez Prisma.

LE CERCLE DE FEU. Roman (en ukrainien).

LA DEBACLE. Nouvelle (en ukrainien).

LE GENERAL. Comédie (en ukrainien).

LE VENT TURBULENT. Roman (en ukrainien).

LE JARDIN DE GETHSEMANI. Edition ukrainienne: … à 25.000 ex.

1961 року «Сад Г…

Нас читають, нам пишуть

Він тримав оборону до …

25 грудня 1999 р. в газеті «Голос України» під рубрикою «ХХ століття: українські акценти» надруковано статтю «Пам'ятає Софія, пам'ятає Генуя...» Публікація, безумовно, цікава, викликає непідробний читацький інтерес. У своєрідній передмові до того тематичного розвороту перелічено чимало українців, які воювали у партизанських формуваннях італійського руху Опору проти гітлерівців і місцевих фашистів. Але, на жаль, там не згадано про українського юнака Миколу Буянова, який став національним героєм Італії.

Ще 1991 р. в газеті «Голос України» (21 серпня) я порушив питання про відзначення посмертно високою нагородою цієї безстрашної людини. Микола Буянов, українець з Могилева-Подільського, загинув у нерівному бою з німецькими окупантами в липні 1944 року на італійській землі (район Вальдарно, область Тоскана), даючи змогу 60 італійським партизанам вирватися з ворожого оточення.

Декретом президента Італійської Республіки від 1985 року Миколу Буянова посмертно нагороджено вищою військовою відзнакою Італії — золотою медаллю «За воїнську доблесть». Кавалер цієї нагороди автоматично стає національним героєм країни. За весь час існування італійської держави цієї нагороди удостоєні лише три іноземці. І серед них — Микола Буянов. «Він тримав оборону до останнього патрона і загинув як герой», —свідчить президентський декрет. А на Батьківщині, в Україні, це ім'я майже невідоме.

...16-річний Микола Буянов з початком окупації рідного міста пізнав

усі … вби… ньо… сько… чоті… сто…

Д… ся … нен… для … залі… мог… зре… куле… зано… р., … зали… ни … годи… вав…

М… лизу… ную…

...ала б ...одство

Побачила світ у видавництві «Україна» півстоліття тому. З назвою «Сад Гетсиманський». І написав її українець Іван БАГРЯНИЙ

...: чи знали? ...иманський» вий... В. Винниченко... ще юнаком у рід... ...пер Винниченко, ...к само перебував ... із свого «Закут...ору (досі вони ні...то не зналися): ...вичу, велике спа...а книгу. Вона — ...документ (...) Але ...ться ким-небудь ...го документа пе...ться закиди про ... зроблю все, що ...ої к[illegible]и і для іс...

...вав, як багато ва...кого автора хоча ...ьких мов. І саме ...кий».

...пинної, копіткої ...тьби і боротьби в ... недугами (адже ...тюрмах Багряний ...ті він у листі до ...аїнця на чужині, ...нила Завертайла, ...

... вийшла, хоч во... Це так трудно в ...та ще в такім во...огвардійська па... дурні)... Заінте...ця українським ...ті[illegible] з тій фран...били все, щоби ... з «жидомором», ...

...на той час полі...[illegible] Алексін...ський, так само емігрант, але російський (і, либонь, справжній російський патріот, якому болі та кривди інших національностей були небайдужі). Колишній депутат Державної думи, він листувався навіть із самим Леніним, вождем пролетарської революції, а тепер спокійно розпродував його листи, на виручені кошти видаючи газету «Освобождение». І теж у Новому Ульмі, де розташувалося й видавництво «Україна». Власне, видавництво було одне — «Українські вісті», що друкувало водночас одноіменну газету, а вже при ньому, як діти при матері, під різними назвами з'являлися інші: «Україна», «Прометей», «На горі», імені М. Хвильового тощо, видаючи книжки, альманахи, журнали, альбоми, підручники, збірочки для дітей, календарі.

IVAN BAGRIANY

JARDIN DE [illegible]THSÉMANI

ROMAN

Traduit de l'ukrainien préfacé par G. ALEXINSKY

[illegible]S MAITRES ÉTRANGERS

[illegible]ELLES ÉDITIONS LATINES
[illegible]I. rue Palatine. PARIS

...симанський» побачив світ французькою мовою

У передмові до французького видання книги було зазначено: «Велика проблема, яку Багряний підіймає в своєму романі, фактично така ж, яку ми знаходимо в А. Кестлера («Нуль та безкінечність») і в Б. Пастернака («Доктор Живаго»). Різниця суттєва в тому, що в Кестлера й Пастернака рішення проблеми — негативне й песимістичне. Їхні герої розчавлені тоталітарним молохом, тоді як у Багряного, сина робітничої сім'ї, людська особистість чинить опір до кінця і, зрештою, тріумфує над античлюдяною силою, яка хоче її розчавити.

Але нехай ніхто не подумає, що цей роман — твір моралізуючий або з галузі пропаганди. Канва й драма його настільки захоплюючі, що читачеві здається, ніби він сам переживає разом з автором авантюрний роман у найкращому розумінні цього слова. Суворий реалізм пом'якшений у ньому ніжною емаллю дещо скорботного романтизму, оздобленого якоюсь мірою доброю іронією людини, котра не визнає своїх особистих страждань за трагедію цілого світу. Це поєднання суворого реалізму, часом брутального, з дуже ніжним романтизмом, ніжною іронією та їдучим сарказмом є, на мій погляд, найхарактернішою рисою української літератури».

Де загубився переклад «Саду Гетсиманського» німецькою мовою

Так, це був 1961-й — початок славнозвісних шістдесятих років. (Маємо всі підстави вважати, що на чолі «шістдесятників», хоч і по той бік залізної заслони, все-таки стояв саме він, Багряний!) Роман «Сад Гетсиманський» читали вже не тільки українською, а й французькою. І лише через вісім років Олександр Солженіцин тільки-но розпочав писати свій «Архипелаг ГУЛАГ», закінчивши його аж 1967-го.

Та ще 21 березня 1962 року Багряний писав уже згадуваному адресатові: «Є німецьке видавництво, яке хоче видати мій «Сад Гетсиманський», але я поставив умову, щоби переклад було зроблено з *української* (підкреслення Багряного. — **О. Ш.**) мови, тобто з оригіналу, оскільки переклад з перекладу віддалює зміст і не гарантує від різних перекручень...».

Ще пізніше — 17 серпня 1962 року:

«Справа з перекладом посувається повною парою. Тільки, кажучи правду, я зовсім закрутився з тим, бо перекладачка (буковинська німка) знає українську мову західну нашу, але не знає підсовєтської, з її безліччю новотворів і специфічних термінів, особливо в цій книзі, де відображається дійсність, на слова й поняття якої *немає пояснень в жодних світових словниках* (Підкреслення наше. — **О. Ш.**). І я все те мушу пояснювати їй листовно. Всі оті ВЧК, ОГПУ, УГВ, ЦЕРАБКОПИ, «чорні ворони», стукачі, сексоти, корпуса, оперативники і т. д. і т. д. Уявляєте, яка це робота, коли в книзі 560 стор. і всі вони повні незрозумілих слів! Ось над чим я розбиваюсь...».

Знаємо, що колишня буковинка Марія Ольга фон Стреков закінчила була перекладати «Сад Гетсиманський» німецькою мовою, навіть надсилала його текст Багряному на авторецензію, але подальша доля цього рукопису, на жаль, невідома. У Німеччині (в Кьольнському видавництві) 1961 року аж трьома накладами вийшов інший твір І. Багряного «Тигролови», потрапивши до каталогу найкращих видань для шкільної молоді.

Олександр ШУГАЙ,
член Національної Спілки письменників України.

...станнього патрона...

...ахіття фашистського пекла: ...во гітлерівськими катами у ...на очах матері, три роки раб...раці і знущань у Німеччині, ... спроби втечі з неволі і жор...ортури після спіймання.

... несподівано змилостивила... ним: разом з іншими поло... його перекинули до Італії ...тальних ремонтних робіт на ...щі Флоренція—Рим. З допо... італійців Миколі Буянову ...ю вдається втекти... Він став ...тником у шахтарській парти...й роті «К'ятті». 8 липня 1944 ...всупереч наказу, Микола Буянов ...вся на заломі гірської стежи... ...кулеметним вогнем на кілька ...затримав гітлерівців, уряту...ових побратимів.

...канці міста Каврилья, поб...ого загинув герой, свято ша... пам'ять Миколи Буянова. Його ім'я викарбуване на меморіальній дошці на стіні муніципалітету. Ім'я Буянова носить площа містечка Кастельнуово.

У той час, як ваша газета надрукувала мій лист-пропозицію, ще не було суверенної України, не мала вона і своїх нагород. Тепер вони є. І я сподіваюся, що цей лист стане кроком до увічнення пам'яті Миколи Буянова високою українською державною нагородою. Пам'ять про полеглого на італійській землі українського героя повинна жити. Вона потрібна сьогоднішнім поколінням України, зокрема молодим, щоб чіткіше усвідомлювати вічні цінності нашої історії, щоб пишатися героїчними вчинками своїх попередників у трагічні часи нашого минулого.

Стер ЄЛІСАВЕТСЬКИЙ,
кандидат історичних наук.

Київ.

Хроніка

1944 р.

5 лютого — в літературно-мистецькому клубі Львова І. Багряний виступив з доповіддю «Україна біля Тихого океану». То були його спогади про кількарічне заслання на Далекому Сході, про життя українців Зеленого Клину.

1945 р.

26 квітня — на конференції у Сан-Франциско УРСР увійшла до ООН як член-засновник.

16 листопада — у німецькому місті Авгсбурзі засновано Українську Вільну академію наук. Із 13 березня 1949 р. вона діє в Канаді, а з 15 квітня 1950 — у США.

1946 р.

15—17 серпня — постанова пленуму ЦК КП(б) У про небезпеку українського націоналізму. Піддано гострій критиці й осуду «Нариси історії українського народу», «Нариси історії української літератури», журнали «Вітчизна» і «Перець».

1947 р.

30 червня — відновлює свою діяльність Наукове товариство ім. Шевченка (НТШ) у Мюнхені.

1949 р.

Квітень — НТШ починає видавати «Енциклопедію українознавства», головним редактором якої є В. Кубійович.

1955 р.

16 вересня — І. Багряний написав заяву «До відома всіх моїх колег і всього громадянства», де, зокрема, зазначив: «Якби зі мною щось сталося — нагла смерть, нагле і безслідне зникнення, — то це би означало, що радянська агентура досягла свого в плані обіцяного знищення. Якщо би ж безслідне зникнення закінчилось «виступом по радіо з Берліна чи з Києва», то прошу всіх друзів мати на увазі, що опинитися перед радіо живим я ні в якому разі не зміг би, а значить, цей виступ є інспірований».

ІВАН БАГРЯНИЙ

ЧОМУ *я не хочу вертатись до* СССР.?

1946
Накладом Комітету Українців Канади
Винніпег, Манітоба

1946 року, в розпал репатріації, з'явився памфлет І. Багряного «Чому я не хочу вертатись до СРСР?»

1963 р.

25 серпня — у санаторії Сан-Блазієн, що в Німеччині, помер Іван Багряний. Поховано його на цвинтарі в місті Новий Ульм.

1990 р.

Квітень — роман «Сад Гетсиманський» починає друкувати — вперше в Україні — журнал «Дніпро». Наступного року твір виходить окремою книгою у видавництві «Час», а 1992 року — у видавництві «Дніпро» з передмовою Олега Гавриленка й Андрія Коваленка.

Іван Багряний з родиною

1991 р.

Березень — за роман «Сад Гетсиманський» І. Багряному (посмертно) присуджено Державну премію України імені Тараса Шевченка.

Ведучі рубрики: Віталій АБЛІЦОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

«Золота курка» на глиноземі

Чий прапор майорітиме над Миколаївським глиноземним заводом?

Парадокси

(Початок на 2-й стр.).

На початку минулого літа, користуючись слабкістю промислової та корпоративної політики тодішнього українського уряду, TWG змогла провести свого менеджера Миколу Набоку на посаду директора МГЗ. За півроку його господарювання на заводі українська промисловість познайомилася з толінгом. Цю схему, за якої підприємство не має прав ні на сировину, ні на продукцію, втрачає зароблений прибуток, що осідає в офшорних компаніях, з великим успіхом застосовували в кольоровій металургії Росії та Казахстану. Внаслідок роботи з толінг-менеджерами TWG підприємство зазвичай втрачало обігові кошти й ставало безпомічним перед їхнім диктатом. Переоформлення знекровленого заводу у власність TWG «за борги» в такій ситуації ставало лише справою техніки.

Подібний сумний фінал, схоже, призначався і для МГЗ. Підприємству вже нав'язали великі газові борги, вже ключові посади в адміністрації заводу зайняли люди TWG, вже певним чином готувалися загальні збори акціонерів товариства, щоб узаконити їхню владу.

Аж тут наспіла відставка українського уряду. Його новому керівництву, кажуть, толінгова схема «доїння» МГЗ не припала до душі. В результаті ті самі люди з керівництва Мінпромполітики України, що підтримували та вихваляли М. Набоку, змушені були під Новий рік ініціювати його відставку.

Ця подія зруйнувала всі плани TWG. Тим часом компанія «Сибалюміній» і собі часу не гаяла — то акції МГЗ скуповувала, то всіляко лобіювала створення Російсько-Української алюмінієвої компанії, до складу якої передбачалося включити й МГЗ.

Але, за влучним висловом голови Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації Олександра Рябченка, ще рано говорити про чиюсь перемогу — скоріше, суперництво двох претендентів на владу над МГЗ повернулося на висхідні позиції. І тепер усе залежить від позиції та дій нового уряду України.

Самотній вовк

Найбільш значною та одіозною постаттю в історії приватизації МГЗ, безперечно, слід визнати Віталія Мєшина, що працював на заводі з дня пуску, а останні 14 років займав пост генерального директора й голови правління ВАТ.

Як писала газета «Известия» (30.12.99 р.), він налагодив на заводі своєрідний «сімейний підряд»: його родичі очолювали офшорні посередницькі фірми, які постачали заводові боксити та реалізовували глинозем. Команді Мєшина належало 12% акцій ВАТ «МГЗ». Крім того, він ініціював створення ЗАТ «Трудовий колектив МГЗ», яке донедавна володіло 26% акцій МГЗ і в якому Мєшин став головою правління.

Але, незважаючи навіть на те, що під час виборчої кампанії 1994 року Мєшин був довіреною особою Л. Кучми, питання про заміну директора МГЗ до червня 1999 року визріло остаточно. Напередодні звільнення Мєшина заборгованість МГЗ перед держбюджетом сягнула 12,5 млн. грн., дебіторська заборгованість — 202 млн. грн., кредиторська — 188 млн. грн. Заборгованість у зарплаті на заводі досягла 4 місяців.

Звичайно, в реалізації свого проекту побудови комунізму на окремо взятому підприємстві В. Мєшин намагався ухилятися від будь-якого інвестора. «Він же був у нас сам по собі. Самотній вовк», — кажуть про Мєшина на заводі. І коли у 1997 році російські алюмінієві королі оголосили миколаївцям економічний бойкот, Мєшин знайшов зовсім іншого споживача глинозему — Таджицький алюмінієвий завод. Це був не дуже вдалий хід: жоден менеджер не схотів би мати справу з підприємством у країні, де вирує громадянська війна. В результаті таджицької дружби МГЗ зажив нові борги. Лише недавно з'ясувалося, що ТаджАЗ винен не прямо МГЗ, а фірмам-посередникам, а вже вони винні МГЗ. А в них немає що взяти, крім офісних меблів і телефонів...

Чий же прапор майорітиме над МГЗ?

Змінилося керівництво і уряду, і заводу. Новий директор Михайло Столяр заявив про відхід МГЗ від толінгових схем постачання сировини та реалізації продукції.

Але з огляду на рішучу позицію російських друзів МГЗ небезпека втрати Україною підприємства залишається.

Досі в Україні громадську думку готували до неминучого: МГЗ обов'язково має вклонитися одному з двох закордонних інвесторів. Вже розкріплено держпакет акцій МГЗ для продажу 30 його відсотків.

Тим часом на заводі є чіткий план дій, розроблений колишнім заступником генерального директора із зовнішньоекономічних зв'язків Іваном Шиховцем, який внаслідок усіх глиноземних колізій опинився аж у США (воістину, нема пророка у своїй вітчизні!). Він вважає проведену приватизацію МГЗ причиною усіх його бід. На думку І. Шиховця, таке підприємство, як МГЗ, повинно безумовно залишатися у власності держави, відмовившись від невигідних умов приватизації. Глинозем пропонується продавати за ціною не нижче 180 доларів за тонну, що відповідає рівню світових цін (за правління М. Набоки підприємство потерпало саме внаслідок штучного заниження ціни на глинозем).

Необхідно вжити заходів для погашення дебіторської заборгованості МГЗ. До речі, новий директор вже проголосив принцип: боржнику не відпускати глинозем без попередньої оплати.

План встановлює обсяг закупівлі бокситів на рівні 240—250 тис. тонн на місяць (за рахунок пільгового короткострокового кредитування з боку споживачів глинозему в сумі 8,5 млн. доларів. І тоді — прощавай, толінг!).

За планом передбачається організувати закупівлю бокситів на чотирьох лініях: у бразильського Трамбетас, з австралійського родовища Гове та по двох лініях з гвінейського родовища Кінді. Щомісячний обсяг виробництва глинозему планується встановити на рівні 90 тис. тонн (за ціною 72 дол. за боксити на 1 тонну глинозему). Тобто, прибуток з кожної тонни глинозему може становити 108 доларів! Звісно, такий результат дозволить реінвестувати кошти у виробництво — і глиноземний конвеєр запрацює, заробляючи гроші на свій власний розвиток.

Останні новини з МГЗ свідчать про початок реалізації на заводі пропозицій І. Шиховця (ось навіть за червоні шлами взялися). Але державний завод потребує державного захисту та допомоги. І він чекає на неї й досі.

Григір ТАРАНЕНКО.

Оголошення

До уваги акціонерів ВАТ «Коростенський завод хімічного машинобудування»

Повідомляємо, що чергові загальні збори акціонерів відбудуться 23 березня 2000 року о 12-й годині за адресою: Житомирська обл., м. Коростень, вул. Б. Хмельницького, 18.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності за 1999 рік та основні напрями діяльності акціонерного товариства у 2000 році.
2. Звіт спостережної ради за 1999 рік.
3. Звіт ревізійної комісії за 1999 рік.
4. Затвердження річного звіту, балансу, розподілу прибутку ВАТ «Хіммаш» за 1999 рік та планових нормативів розподілу прибутку на 2000 рік.
5. Інформація про створення спільного виробництва з іноземним інвестором.

Реєстрація учасників зборів з 8 год. 30 хв. до 11 год. 30 хв. у день зборів.

Учасники зборів повинні мати при собі документ, що засвідчує особу, довірені особи (представники) акціонерів — паспорт та довіреність.

Довідки телефоном: (8-04142) 22-4-25.

Правління ВАТ «Хіммаш».

Закрытое акционерное общество «РОСТ»

сообщает, что 24 марта 2000 года в 14.00 по адресу: 83055, г. Донецк, пр-т Гурова, 11-16 состоится общее собрание акционеров.

Повестка дня:

1. Отчет дирекции за 1999 год и утверждение плана работы общества на 2000 г.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Перевыборы ревизионной комиссии.
4. Об эмиссии акций общества.

Регистрация акционеров с 13.00.

Телефоны для справок: (0622) 92-82-50, 334-39-32.

Загальні збори акціонерів ВАТ по газопостачанню та газифікації «Волиньгаз»

відбудуться 23 березня 2000 року о 14.00 за адресою: м. Луцьк, вул. І. Франка, 12, актовий зал ВАТ «Волиньгаз».

Порядок денний:

1. Звіт правління про підсумки фінансово-господарської діяльності товариства за 1999 рік.
2. Звіт голови спостережної ради.
3. Звіт ревізійної комісії та затвердження річного балансу товариства з урахуванням висновків аудиторської перевірки.
4. Розподіл прибутку за 1999 рік і плановий розподіл прибутку на 2000 рік.
5. Перевибори голови правління.
6. Зміни до статуту та підстатутних документів.
7. Про ліквідацію філії та створення нових філій.
8. Про ліквідацію ТЗОВ.

Реєстрація учасників зборів 23 березня 2000 року з 12.30 до 14.00.

Учасники зборів повинні мати при собі документи, які посвідчують особу або доручення на представництво.

ЗАО «Институт Укрогрстанкинпром» сообщает своим акционерам об общем собрании, которое состоится 5 апреля 2000 года в 16 часов по адресу: г. Харьков, Краснoшкольная набережная, 16.

Повестка дня:

1. Отчет правления о результатах хозяйственной деятельности общества за 1999 год и планы на 2000 год.
2. Отчет о работе ревизионной комиссии и утверждение баланса общества за 1999 год.
3. Отчет совета общества.
4. Утверждение устава общества в новой редакции.
5. Утверждение распределения плана прибыли на 2000 год.
6. Утверждение срока и порядка выплаты дивидендов владельцам акций за 1999 год.
7. Утверждение решения о создании пяти дочерних предприятий общества.

Правление ЗАО «Институт Укрогрстанкинпром».

Шановні акціонери АКБ «Надра»!

Запрошуємо Вас взяти участь у Загальних зборах акціонерів АКБ «Надра», які відбудуться 23 березня 2000 року о 14.00 за адресою: м. Київ, вул. Артема, 15.

Реєстрація акціонерів з 13.00.

Порядок денний:

1. Звіт про результати фінансово-господарської діяльності банку за 1999 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про перевірку фінансово-господарської діяльності банку за 1999 рік.
3. Затвердження розподілу прибутку за результатами фінансово-господарської діяльності банку в 1999 році.
4. Затвердження основних напрямів діяльності та порядку розподілу прибутку банку на 2000 рік.
5. Про перспективи розвитку регіональної мережі банку в 2000 році.
6. Про затвердження бланку Сертифіката простих іменних акцій та Сертифіката привілейованих іменних акцій АКБ «Надра» та порядку обміну раніше виданих Свідоцтв про оплату Акцій АКБ «Надра» на Сертифікати акцій АКБ «Надра».

З повагою, Рада банку.

Правление акционерного коммерческого банка «Меркурий»

сообщает о проведении очередного годового общего собрания акционеров 24 марта 2000 года по адресу: г. Харьков, ул. Полтавский шлях, 123.

Повестка дня:

1. Отчет правления об итогах финансово-хозяйственной деятельности за 1999 год.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Утверждение годовых результатов деятельности и распределение прибыли за 1999 год.
4. Об основных направлениях деятельности банка в 2000 году.

Начало собрания в 14.00.

Регистрация участников с 13.00 до 14.00.

Тел. для справок (0572) 72-80-41, 28-53-17.

Правление АКБ «Меркурий».

Державна пробірна палата України повідомляє про свою ліквідацію та ліквідацію підпорядкованих їй регіональних державних інспекцій пробірного контролю.

Ліквідаційні комісії працюють за адресами:

— Державна пробірна палата України: 01054, м. Київ-54, вул. Воровського, 51, тел. 216-38-11;

— Центральна державна інспекція пробірного контролю: 01054, м. Київ-54, вул. Воровського, 51, тел. 216-38-11;

— Західна державна інспекція пробірного контролю: 79020, м. Львів-20, вул. Варшавська, 70, тел. 52-44-43;

— Південна державна інспекція пробірного контролю: 65001, м. Одеса-1, вул. Дерибасівська, 8 тел. 21-89-08;

— Східна державна інспекція пробірного контролю: 61057, м. Харків-57, вул. Сумська, 11, тел. 12-67-72.

ВАТ «Житомирдерев»

повідомляє, що загальні збори акціонерів відбудуться 23 березня 2000 р. об 11.00 за адресою: Житомир, вул. Кооперативна, 1.

Порядок денний.

1. Звіт про результати діяльності ВАТ «Житомирдерев» за 1999 рік.
2. Затвердження річного звіту, балансу та основних напрямів витрат на 2000 фінансовий рік.
3. Розподіл прибутку за 1999 рік.
4. Вибори органів управління та контролю.
5. Внесення змін та доповнень до статуту ВАТ «Житомирдерев».
6. Затвердження внутрішніх нормативних документів товариства.
7. Розгляд листів, заяв, пропозицій.

Довідки за телефонами: (0412) 36-02-28, 27-35-93.

АБ «Муніципальний»

Повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів, які відбудуться 24 березня 2000 р. о 16-й годині за адресою: м. Запоріжжя, вул. Південно-Українська, 2-а.

Порядок денний:

1. Звіт правління за 1999 р., перспективи розвитку на 2000 р.
2. Звіт ревізійної комісії за 1999 р.
3. Затвердження річних звітів і розподіл чистого прибутку за 1999 р.
4. Затвердження фінансового плану на 2000 р.
5. Перевибори ревізійної комісії банку.
6. Про збільшення статутного капіталу АБ «Муніципальний».

Початок реєстрації о 15-й годині.

Телефон для довідок: 13-40-06.

Для участі в зборах необхідно мати при собі:

— документ, що засвідчує особу акціонера чи його представника;

— доручення на право участі у зборах (для представників юридичних і фізичних осіб).

З матеріалами щодо порядку денного акціонери можуть ознайомитись за адресою: м. Запоріжжя, вул. Південно-Українська, 2-а.

Додаткова інформація:

Мотивом збільшення статутного капіталу є нарощення капіталу банку, обсягів кредитно-інвестиційної діяльності і підвищення поточної платоспроможності та ліквідності.

Спосіб — випуск простих акцій шостої емісії. Мінімальний розмір збільшення статутного капіталу на 5 000 000 грн.

Планується додатково випустити — 66 600 шт. простих іменних акцій та 33 400 шт. привілейованих акцій шостої емісії номіналом 50 грн., загальна номінальна вартість акцій — 5 000 000 грн.

Номінальна вартість не змінюється. При випуску акцій шостої емісії права акціонерів не змінюються.

Передплату на акції шостої емісії попередньо планується провести з 1 травня по 30 вересня 2000 р.

Отримання збитків, пов'язаних із збільшенням статутного капіталу, не передбачається.

Проект змін до статуту АБ «Муніципальний»

Читати в такій редакції наступний пункт статуту:

«п. 5.1. Статутний фонд банку становить 16 700 000 (шістнадцять мільйонів сімсот тисяч) гривень. Статутний фонд банку розподілений на 300 600 простих іменних акцій номінальною вартістю 50 (п'ятдесят) гривень кожна на суму 15 030 000 грн. та привілейованих іменних акцій в кількості 33 400 штук номінальною вартістю 50 (п'ятдесят) гривень за кожну на суму 1 670 000 гривень.

Правління Банку.

Дирекция ЗАО «Криворожский суриковый завод»

сообщает о предстоящем собрании акционеров.

Повестка дня

1. Утверждение изменений в реестре акционеров.
2. Отчет о работе дирекции ЗАО за 1999 год.
3. Отчет ревизионной комиссии.
4. Отчет наблюдательного совета.
5. Утверждение порядка распределения прибыли за 1999 год.

Собрание состоится 25 марта 2000 года в 10-00 в актовом зале управления по адресу: г. Кривой Рог, Никопольское шоссе.

Начало регистрации акционеров в 9.00

Справки по телефонам: (0564) 71-94-06; 71-11-84.

Вниманию акционеров АО ОТ «Николаевопттopг»

Сообщаем, что общее собрание акционеров состоится 23 марта 2000 г. в 15.00, по адресу: г. Николаев, пр. Октябрьский, 321 (ДКиТ «Металлургов»).

Регистрация акционеров с 13.00 до 15.00.

Повестка дня:

1. Отчет правления о финансово-хозяйственной деятельности за 1998-1999 г.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Создание на базе акционерного общества дочерних предприятий.
4. Выборы председателя правления.
5. Выборы наблюдательного совета, ревизионной комиссии.
6. Разное.

Справки по тел. 25-07-31.

Правление.

АОЗТ «Продторг»

проводит годовое общее собрание акционеров в очной форме со следующей повесткой дня:

1. Годовой отчет о финансово-хозяйственной деятельности предприятия за 1999 год.
2. Отчет ревизионной комиссии.
3. Об изменениях и дополнениях в Устав в соответствии с Законом Украины «О хозяйственных обществах от 23.12.97 г. № 763/97 ВР.
4. Выборы наблюдательного совета и счетной комиссии.
5. О реорганизации АОЗТ «Продторг».

Собрание состоится 24 марта 2000 г. в 12.00 по адресу: ул. Комсомольская, 51, актовый зал Техникума пищевой промышленности.

Регистрация акционеров состоится с 10.00 до 11.45 24 марта 2000 г. по месту проведения собрания.

Акционерам необходимо иметь при себе паспорт.

Консультации по вопросам организации и проведения собрания получить по адресу: ул. Кирова, 25, II этаж.

Совет директоров.

До відома акціонерів ВАТ «Світанок»

Загальні збори акціонерів ВАТ «Світанок» відбудуться 23 березня 2000 року о 15-й годині за адресою: м. Київ, вул. Толстого, 6 (IV поверх). Реєстрація акціонерів з 13.00.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати фінансово-господарської діяльності товариства за 1999 рік.
2. Звіт ревізійної комісії за 1999 рік. Затвердження річного балансу.
3. Звіт спостережної ради про роботу в 1999 році.
4. Розподіл прибутку, виплата дивідендів та формування фондів товариства в 2000 році.
5. Внесення змін та доповнень до статуту товариства.

Довідки тел. 225-23-49.

Шановні акціонери! Правління ВАТ «АТП-1»

повідомляє про проведення загальних зборів акціонерів, які відбудуться 23.03.2000 р. о 15.30 за адресою: вул. Промислова, 1.

Початок реєстрації — 23.03.2000 р. з 13.00 до 15.15.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати діяльності в 1999 році. Завдання на 2000 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про фінансово-господарську діяльність товариства.
3. Затвердження річного звіту та балансу за 1999 рік.
4. Затвердження звіту про розподіл та використання чистого прибутку, отриманого в 1999 році. Виплата дивідендів.
5. Прийняття рішення про створення дочірнього підприємства.
6. Реалізація акцій, придбаних ВАТ «АТП-1».

Для участі у зборах при собі мати документи, які підтверджують особу і права акціонера, для представників акціонерів — доручення і документи, що підтверджують особу.

Довідки за телефоном 295-73-97.

Астрологічний прогноз на 7 — 13 лютого

ОВЕН. Шукайте необхідну інформацію або зв'язки — це зміцнить ваше фінансове становище. Буде таке відчуття, ніби ви долаєте невидиму перешкоду в спілкуванні з людьми. Не матимете можливості що-небудь говорити відкрито.

ТЕЛЕЦЬ. Імідж серйозної людини допоможе знайти нових покровителів. Але найближчим часом на матеріальну допомогу не розраховуйте. Від застарілих зв'язків з друзями потрібно відмовитися або перебудувати ці стосунки.

БЛИЗНЯТА. Прислухайтеся до того, що кажуть оточуючі в неофіційній обстановці, — це допоможе обрати правильну лінію поведінки. Буде доволі важко спілкуватися з начальством та людьми, які вище за вас за посадою або мають якісь привілеї.

РАК. Ваша освіта справить неабияке враження, вас підтримають покровителі. Також не варто самотужки братися за роботу, яка вам нині не під силу. Потрібно грамотно розподілити роботу серед співробітників.

ЛЕВ. Начальство довірить свої справжні цілі, й це зміцнить ваш авторитет у власних очах. Для ділових людей — це фінансові проблеми, можливі втрати або борги.

ДІВА. Будь-які поїздки та знайомства вашого партнера будуть корисні й для вас. Через непорозуміння почнете переживати та сваритися з членами сім'ї.

ТЕРЕЗИ. Варто скористатися можливістю зміцнити здоров'я з допомогою посту та думок про вічне. Матеріальна підтримка виявиться своєчасною. Вас щось сильно злякає: якась інформація, документ або поїздка.

СКОРПІОН. Романтичне знайомство може виявитися набагато тривалішим, ніж очікувалося. Вас охопить сильний азарт та бажання ризикнути (мало не життям). Результат індивідуальний, і в такому прогнозі передбачити його неможливо.

СТРІЛЕЦЬ. Нарешті можна зайнятися домашніми справами, навіть якщо ви це робити не любите. Якась справа у вашому житті (яка стосується особисто вас) дійде завершення, щоправда, не так легко і не без утрат.

КОЗЕРІГ. Приємна подорож або знайомство залишить яскравий слід у вашому житті. Навчання буде фундаментальним і цікавим. Але те, що залишається за межею розуміння, буде непокоїти. Спіткнетесь об підводне каміння у власному житті. Це те, чого раніше не помічали.

ВОДОЛІЙ. Сприятливі будь-які вкладання коштів у сім'ю та дім. Надія на отримання додаткових матеріальних коштів не виправдається. Ще більше витрата сил та енергії.

РИБИ. Не кажіть того, в чому сумніваєтеся — це може стати причиною погіршення стосунків із начальством. Вступаєте в період, коли почнете добиватися істини та справедливості.

Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Фракція Народно-демократичної партії у Верховній Раді України висловлює щире співчуття народному депутату, члену фракції НДП, голові Комітету НАН України Семиноженку Володимиру Петровичу з приводу тяжкої втрати — смерті матері **Євдокії Костянтинівни.**

Депутатська фракція «Громада» Верховної Ради України глибоко співчуває Селіфонтьєву Сергію Івановичу, завідувачу секретаріату фракції, у зв'язку з передчасною смертю його матері **ГАВРИЛЕНКО Людмили Іларіонівни.**

Канон і апокриф

На здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка 2000 року

«Апокриф» — так Мойсей Фішбейн назвав свою збірку, ніби додаючи свої твори до тих не визнаних сакральними текстів, що залишаються неканонічними і водночас приховують якусь таїну.

Мойсей Фішбейн має свій імідж, через який подається і ця збірка: родом з Чернівців, єврей за походженням, український поет, громадянин Ізраїлю, живе в Німеччині, пише, думає, власне, дихає українською мовою. Відкриває збірку його знаменитий вірш, що виражає цю двоїстість («... І вже вуста судомою звело, / і прийняла душа неопалима / розпечені горби Єрусалима / і Києва обпалене зело»).

Я, щиро кажучи, не знаходжу в поезії Мойсея Фішбейна нічого, що якось свідчило б про відмінні духовні світи, які потребують примирення. У вірші «Яр» мене проймає жах («ще спить Рохеле без дірки в скроні») —я переконаний, він пройматиме кожну нормальну людину, абсолютно незалежно від її національного походження. Мойсей Фішбейн розширює межі українського літературного простору, вводячи в нього нові зразки —і створені ним самим, і перекладні: з івриту, ідиш, німецької, французької, іспанської, угорської, румунської, російської, грузинської тощо. Поезія М. Фішбейна — то висока українська література. Незалежно від особистих обставин життя автора.

Але якщо вже мова про єврейство, то я згадав би Біблію (яка, зрештою, давно набула всесвітнього культурного громадянства). У сакральному житті біблійних євреїв було два типи жерців: спокійні, дисципліновані, ошатно вбрані аристократи культу, священнослужителі-когени — і пророки у веретищах, що проповідували в трансі, віщуни, які щось говорили тоді, «коли дано Звідти». У поезіях М. Фішбейна відчутні і аполлонічна вишуканість священнослужителя літератури, і хмільне діонісійство пророцьких видінь.

Відверто кажучи, мені більше до вподоби чіткий і виразний сонет. Але протиставлень тут бути не може: у поезіях М. Фішбейна, власних та перекладних, завжди чути приховану гармонію світу. А в класичних ритмах напружено б'ється пульс Слова, не завжди звичного і легко побудованого («Колядники, колядки, словеса, / Бучна яса, із пригорщі пашниця, / Різдвяна ніч. А вдосвіта насниться, / Що наш Господь у нас не воскреса»). У поезії Мойсея Фішбейна завжди є гра зі словом — гра, що подекуди межує з карнавальним дійством. Ця гра у поета завжди залишається високим мистецтвом. Його поезія збагачує український літературний простір новими вимірами.

Але насамперед — гіркота. Гіркота, що майже завжди притаманна М. Фішбейнові. Трагічне світосприйняття і віра в те, що десь існує та єдина істинна мелодія світової гармонії, правди, поезії людського світу, що творила і творить метафізику культури, яка за всієї своєї наївності надихає на безоглядну, самовіддану працю.

Отже, канон чи апокриф?

Якщо виходити з безпосереднього значення слів, то це запитання навряд чи має сенс. Справжній твір мистецтва є видатним саме тому, що не схожий ні на інші — він сам містить у собі власні критерії довершеності. Інакше він не міг би бути взірцем для поколінь, що «стоять на плечах» попередників. Водночас хоч би яким «апокрифічним» виявився витвір душі і розуму митця, саме взаємодія і взаємотяжіння неповторностей дають людям можливість чути і розуміти одне одного, створюючи поле істини, добра і краси.

Переконаний, що присудження Мойсеєві Фішбейну Національної премії України імені Т. Шевченка було б справедливим.

Мирослав ПОПОВИЧ,
член-кореспондент НАН України.

Мойсей ФІШБЕЙН

... і щастя це — хвилини півтори

Наші першодруки

* * *

... ще теплого Великодня пора.
Він визира її з-поза Йордану,
убивану, невбиту, незриданну,
що світиться Йому з-поза Дніпра,

за проливнями землю визира,
заклечану, зелену, пожадану:
«Я йду до тебе, Я тобі постану
торканням голубиного пера».

І світиться у темряві століть
Його сльоза, незаймана й нетлінна.
І у долоні пломеніє віть,

над безміром кривавиться калина,
кому ж бо Він: упавши на коліна,
коло Дніпра навколішки стоїть.

27 січня 1996 р.

* * *

Юрієві Андруховичу

Коли ми невмирущими були,
Поза липневим літеплом, коли
Ми на скрипках розучували гами,
Коли залеве сходила зоря
І не було для нас календаря,
Там, поза березневими снігами,
За проливнями жевріла Равенна,
Недоторканна і благословенна,
Єрусалим яскрів у кришталі,
Текла Ріка з Господньої долоні,
І наше Місто сяяло на троні,
І зірка сповідалася бджолі.

14—15 грудня 1996 р.

Дитинство. Провінція. Ретро

(Соц-арт)

... Що там було, стривай?
Задуха декорацій,
Зачуханий Горацій,
Зашмульганий трамвай,
Завзятий піонер
На стежці каменястій,
Продовжувач династій,
Хранителька манер,
Старійшина, старці,
Трофейні чорнобурки,
Напучування урки
З указкою в руці,
Пеніцилін, коклюш
(Чи коклюш), санаторій,
Омана Євпаторій
У плісняві калюж,
Пикате і рябе —
Полковник-самогубця,
Його любаска Любця —
Друкарка в МГБ,
Відомий місту ЗІМ,
Вітрянка, жовтяниця,
У жовтні місту сниться
Чума холодних зим,
Завскладом погорів,
Повсюди спів Джамбула,
Держава не забула
Своїх оленярів,
Застуда не зника,
Завжди напоготові,
Культурно-побутові
Діла відставника,
Передміський «Тайвань»,
Товкучка опупенна,
У прихлипах Шопена
Вервечки поховань,
Варенична, пивна,
Кондукторки бедраті,
Русалка на цераті
У пахощах вапна,
«Склотара», «Індпошив»,
«Утиль», «Галантерея»,
Заручини в єврея,
Завмага хтось пришив,
Сльота, «манту», «пірке»,
Нудота карантинна,
У місті скарлатина,
Ковтати щось гірке,
Лахмітники, склярі,
«Гострю ножі», хворіти,
Напливи «Ріоріти»
В якомусь попурі,
В якоїсь там рідні
Поштівка з Палестини,
Безвихідні гостини,
Пропащі вихідні,
Вже ради не даси,
«Закусочна», «Сифонна»,
В коробці патефона
Згасають голоси...

20—25 лютого 1997 р.

* * *

Сім тисяч літ мине,
І золотого дня
Розкрилена рідня
У небо несумне
Покличе, по плечу
Крильцятами війне, —
Я в небо осяйне
Бджолою полечу.

8—9 лютого 1997 р.

Пересадка. 1948

Битий шаг переказали,
Чутку переповіли,
Перелюднені вокзали,
Перелатані чохли,
Перев'язана валіза,
Переплутані купе,
Ржаве звалище заліза,
Перевтілення скупе,
Дрібка солі, оковита,
Переселення, юрба.
Мла, снігами оповита.
Три гудки з-поза горба.

5—8 лютого 1998 р.

* * *

Юга колихлива довкола вола,
Довкола долини, довкола дороги,
Довкола розколин, дорога вела
До світлого тла, колихалися роги,
Пливло видноколо, суха ковила
Його лоскотала, солона луска
Вгортала дорогу, тоді в огортанні
Здавалось волові, долина пласка,
Долина сліпуча, півтони гортанні
Знаходили прихисток, тінь колоска,
Попереду мріли покручений шов
Посохлого річища, спалена крона,
Здавалось волові, допіру пройшов
Цією долиною Бог виногрона,
У тливі зникали сліди підошов,
Сяйнуло, сліпуче осяяло двох,
Долину, вола, що плуганився кволо,
Де коло розколини чортополох,
Коли окропив колихке видноколо
Цей Бог виногрона, заклечаний Бог.

17—19 січня 1998 р.

1901

Сниво показують, можна дивиться,
Поки його не звели нанівець:
Торба дровець, овдовілий кравець,
Австро-угорська горбата дівиця
Мацає лиця старих Чернівець.

Два королі — до винової кралі,
Поза базаром палає пенсне,
Хворі за шибою, звуки Массне,
Юні кульгавці, фальшиві коралі,
Придане пралі, спасення пісне.

Місячну тінь перепродує пройда,
Сива кликливиця падає ниць —
Де янголя спокушає черниць,
Де шанувальниці доктора Фройда
Гойда на гойдалці між кам'яниць.

20—23 серпня 1999 р.

* * *

... і щастя це — хвилини півтори.

Склепивши очі, тихо повтори:
околиця... напівзабуті лиця...
овече хутро... сині хутори...
багаття... бринза... сутінки... суниця...
Ти вернешся. Воно тобі насниться.
Форель... зело... криниця. Повтори.

Святвечір, 1998 р.

Редактор номера Віталій СУДДЯ.
Перший заступник головного редактора Анатолій ГОРЛОВ.
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 175686.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50
Зам. 0311022.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України

Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса ВР України: 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-86-50, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

Засновник і видавець – Верховна Рада України